

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی انتقادی تئوری نئوکلاسیکی رفتار مصرف کننده با نگرشی به ارزشهای اسلامی

نویسنده: اصغر شاهمرادی

استاد راهنما: جعفر عبادی

استاد مشاور: اسدالله فرزین وش، قربانعلی دری نجف آبادی

سال تحصیلی: تابستان ۱۳۷۸

توصیفگر: ۱۰۹ ص: نمودار. شماره بازیابی ۱۴۹ الف .

واژگان کلیدی: اقتصاد نئوکلاسیک / مصرف کنندگان / اسلام / الگوهای مصرف

چکیده:

هدف از این تحقیق ، بررسی انتقادی تئوری نئوکلاسیکی رفتار مصرف کننده با نگرشی به ارزشهای اسلامی است. ایده تحقیق حاضر در بررسی رفتار مصرف کننده مسلمان بر این استوار است که اصولا تابع مطلوبیت این فرد گسترده تر از تابع مطلوبیت در تئوری مرسوم است. در تابع مطلوبیت علاوه بر مصارف فرد از کالاها و خدمات مصارف دیگران و رضایت خداوند نیز قرار دارد . تحقیق حاضر که به روش کتابخانه ای انجام شده ، مشتمل بر پنج فصل می باشد . فصل اول ، اختصاص به روش شناسی علم اقتصاد دارد. در فصل دوم ، اقتصاد نئوکلاسیکی مورد بررسی قرار می گیرد . فصل سوم به تئوری نئوکلاسیکی رفتار مصرف کننده می پردازد . فصل چهارم ، تئوری نئوکلاسیکی رفتار مصرف کننده را

مورد انتقاد قرار می‌دهد. نهایتاً فصل پایانی به بررسی رفتار مصرف کننده مسلمان اختصاص دارد. بر اساس یافته‌های تحقیق، در قالب تئوری نئوکلاسیک، مصرف کننده با یکسری فروض که در قالب انسان عقلایی بیان می‌شود، چنان رفتار می‌نماید که همواره به دنبال مقادیر بیشتر از کالاها و خدمات است. فرآیند تصمیم‌گیری بر اساس حاکمیت مصرف کننده چنان تنظیم می‌شود که در صورت عدم پیشینه‌سازی تابع مطلوبیت که در برگزیده سلیق و آمال مصرف کننده است، فرد به عنوان انسان غیر عقلانی مطرح می‌شود. نقد ارائه شده در این تحقیق، بر این استوار است که اولاً تئوری نئوکلاسیکی مصرف کننده خود دارای بارارزشی است، پس می‌توان مفاهیم ارزشی اسلام، را نیز وارد مجموعه تئوری نمود و یک تئوری جدید ارائه کرد. ثانیاً می‌توان انسان عقلایی را جامع‌تر دید و آنرا چنان ترسیم کرد که علاوه بر آنکه در چهارچوب تئوری نئوکلاسیکی بگنجد، بتواند ارزشهای اسلامی را نیز رعایت نماید. تئوری حاضر بحث می‌کند که بر اساس یکسری اصول موضوعه که از متون دینی استخراج می‌شوند، تابع مطلوبیت فرد مسلمان علاوه بر مصرف کالاها و خدمات، مطلوبیت سایر افراد و نیز رضایت خداوند را شامل می‌شود. مصرف کننده مسلمان با توجه به درجه ایمان و رضایت خداوند که به صورت متغیری در تابع مطلوبیت تعریف می‌شود در سطحی از رضایتمندی خداوند قرار می‌گیرد. او سپس در آن سطح با تابع مطلوبیتی به هم پیوسته روبرو خواهد شد. در این تابع مطلوبیت به هم پیوسته علاوه بر مصرف خود، مصارف سایرین نیز وجود دارد و فرد مسلمان این تابع جدید را با توجه به قید درآمدی ماکزیمم می‌کند. با فرآیند پیشینه‌سازی به تابع تقاضای فرد از کالا خواهیم رسید که به قیمت کالا، درآمد فرد، قیمت سایر کالاها و مصارف سایرین از کالای مورد نظر بستگی دارد. تابع تقاضای بدست آمده حالت کلی و عمومی تابع تقاضای نئوکلاسیکی است و می‌توان این نتیجه را بیان کرد که تئوری نئو کلاسیکی رفتار مصرف کننده حالت خاص تئوری مطرح شده توسط این تحقیق است.